

30.10.2019

BOFÖRVALTARENS ARVODE

INNEHÅLL

1 INLEDNING.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Rekommendationens utgångspunkt och innehåll.....	3
1.3 Ändamålsenlighet som huvudprincip i konkurslagen.....	4
1.4 Mervärdesskatt.....	5
2 LAGSTIFTNING OM BOFÖRVALTARENS ARVODE	5
2.1 Fullständig konkurs.....	5
2.2 När en konkurs upphör.....	6
2.3 När en konkurs förfaller eller övergår till offentlig utredning.....	6
2.4 Konkursombudsmannens rätt att söka ändring i ett arvode	6
3 EN BOFÖRVALTARES ORDINARIE ÅTGÄRDER	7
3.1 Kort konkursförfarande	7
3.2 Det första skedet av ett fullödigt konkursförfarande (besittningsövertagande)	8
3.3 Det andra skedet av ett fullständigt konkursförfarande (realisationsskede).....	9
4 FASTSTÄLLANDE AV EGENTLIGT BOFÖRVALTNINGSARVODE	10
4.1 Utgångspunkt	10
4.2 Jämförelsearvode i ett kort konkursförfarande	11
4.3 Arvode och jämförelsearvode i ett fullständigt konkursförfarande.....	13
4.3.1 Det första skedet av ett fullständigt konkursförfarande.....	13
4.3.2 Det andra skedet av ett fullständigt konkursförfarande	14
4.4 Arvode för tillfällig boförvaltare och arvode när konkursen upphör.	16
4.5 Skälig timdebitering.....	16
5 FASTSTÄLLANDE AV ARVODE FÖR SEPARATA ÅTGÄRDER	17
5.1 Utgångspunkt	17
5.2 Definition av separat åtgärd	17
5.3 Beloppet på arvode för separat åtgärd	18
5.4 Arvode för brottanmälan	18
6 BOFÖRVALTARENS ARVODE FÖR VÅRD OCH FÖRSÄLJNING AV PANTSATT EGENDOM	19
7 UTKONTRAKTERING AV BOFÖRVALTNINGSÅTGÄRDER	20
8 ÖVERSKRIDNING OCH UNDERSKRIDNING AV JÄMFÖRELSEARVODETS VARIATIONSINTERVALL.....	21
8.1 Överskridning av jämförelsearvodets variationsintervall.....	22

8.2 Underskridning av jämförelsearvodets variationsintervall	22
9 FÖRSLAG TILL ARVODE, FASTSTÄLLANDE OCH BETALNING AV ARVODE	23
9.1 Förslag till arvode	23
9.2 Fastställande och betalning av arvode i ett kort konkursförfarande	25
9.2.1 Fastställande av arvode i domstol	25
9.2.2 Betalning av arvode av statens medel	25
9.2.3 Fastställande av arvode på borgenärssammanträde	27
9.2.4 Boförvaltarens retentionsrätt	27
9.3 Fastställande och betalning av boförvaltningsarvode i en fullständig konkurs	27
9.3.1 Fastställande av arvode	27
9.3.2 Uttag av arvode	28
9.3.3 Sökande av ändring i borgenärernas beslut som gäller boförvaltarens arvode	28
9.4 Redogörelse för uttagna arvoden, förskott på arvoden och kostnader för utkontraktering	29
10 UTREDNING I EFTERSKOTT	29

1 INLEDNING

1.1 Bakgrund

Arvodet för förvaltning av ett konkursbo fastställdes länge enligt rekommendationen om arvoden av Finlands Advokatförbund. Konkurrensverket konstaterade år 1992 att rekommendationen om arvodet stred mot lagen om konkurrensbegränsningar, som trädde i kraft samma år.

Därefter var grunderna för att fastställa ett arvode inte enhetliga i flera år, vilket borgenärerna, boförvaltarna och domarna ansåg vara problematiskt. I syfte att åtgärda ärendet gav delegationen för konkursärenden en rekommendation om arvodet för en boförvaltare 31.12.1997. I sitt beslut från 5.6.2002 konstaterade Konkurrensverket att rekommendationen inte hade sådana konsekvenser som gjorde prissättning så rigid eller höjde arvoden på ett sådant sätt att konkurrensverket hade anledning att vidta åtgärder med anledning av rekommendationen. Rekommendationen har omarbetats efter att konkurslagen (120/2004, KonkL) trädde i kraft, senast 10.1.2008.

Det har ansetts vara nödvändigt att omarbeta arvodesrekommendationen på grund av förändringar i den allmänna kostnadsutvecklingen och i boförvaltarens uppgiftsfält. Konkurrens- och konsumentverket (KKV) hördes vid beredningen av arvodesrekommendationen. KKV ansåg att advokatväsendets sakkunskap i behandlingen av arvodesrekommendationen tillåts av konkurrenslagen, men att påverkan av arvoden av löneförhandlingstyp är förbjuden.

Delegationens advokatmedlemmar deltog inte i behandlingen av arvodesrekommendationen från och med mötet som hölls 7.6.2016. Advokatförbundets styrelse beslutade 18.11.2016 att delegationens advokatmedlemmar inte till några delar kan delta i behandlingen av arvodesrekommendationen i delegationen. Delegationen beredde 2.2.2017 Advokatförbundet tillfälle att yttra sig om utkastet till rekommendation. Finlands Advokatförbunds styrelse beslutade 3.3.2017 att förbundet inte yttrar sig i ärendet.

1.2 Rekommendationens utgångspunkt och innehåll

Rekommendationen tillämpas på fastställande av arvodet för en boförvaltare som förordnats utifrån konkurslagen. Boförvaltaren är berättigad till arvode endast för åtgärder efter att konkursen börjat.

Rekommendationen utgår från att det *ordinarie boförvaltningsarvodet* ska täcka alla i kapitel 3 angivna *sedvanliga åtgärder* av boförvaltaren. För övriga åtgärder betalas separat ett *arvode för separata åtgärder*

enligt avsnitt 5 och 6. Dessa arvoden utgör tillsammans boförvaltarens arvode som avses i konkurslagen.

När det gäller fastställande av det ordinarie boförvaltningsarvodet utgår rekommendationen från att

- 1) i en konkurs som förfaller eller övergår till offentlig utredning (*kort konkursförfarande*) betalas ett skäligt timdebiteringsbaserat arvode utifrån boförvaltarens åtgärder och
- 2) konkurs som upphör med slutredovisning (*fullständigt konkursförfarande*)
 - 2 a) för ett i kapitel 3.2 definierat, så kallat *första skede i konkurs (besittningsövertagande)* som delarvode ett skäligt timdebiteringsbaserat arvode utifrån åtgärder samt
 - 2 b) för ett i kapitel 3.3 definierat, så kallat *andra skede i konkurs (realisering)* ett skäligt timdebiteringsbaserat arvode eller ett arvode som baserar sig på realiseringsvärdet.

I praktiken överlappar det första och andra skedet ofta varandra i en fullständig konkurs.

Skäligheten hos ett timdebiteringsbaserat arvode som yrkas i ett kort konkursförfarande kan i allmänhet i praktiken bedömas genom att jämföra det med det jämförelsearvode som fastställs i kapitel 4.2 i denna rekommendation. Skäligheten hos ett timdebiteringsbaserat arvode som yrkas i det första skedet i ett fullständigt konkursförfarande kan däremot i allmänhet bedömas genom att jämföra det med det jämförelsearvode som fastställs i kapitel 4.3.1 i denna rekommendation. Arvodestabellerna som baserar sig på boets realiseringsvärde i kapitel 4.3.2 kan användas direkt som tabeller för arvodet i det andra skedet i en fullständig konkurs, om boets realiseringsvärde används som arvodesgrund. Arvodestabellerna i kapitel 4.3.2 används som jämförelsearvoden vid skälighetsbedömningen för timdebiteringsbaserade åtgärdsarvoden.

Effekten av utkontraktering på boförvaltningsarvodet behandlas i kapitel 7.

Överskridning och underskridning av jämförelsearvodets variationsintervall behandlas i kapitel 8. I kapitel 9 behandlas förslag till arvode, fastställande och betalning av arvode, och i kapitel 10 det arvode som betalas för utredning i efterhand.

1.3 Ändamålsenlighet som huvudprincip i konkurslagen

Ett konkursbo skall utredas effektivt, ekonomiskt och snabbt samt så att ingens rättigheter kränks (KonkL 14:1). Avsikten med bestämmelsen att ett konkursbo skall utredas effektivt och ekonomiskt är framför allt att borgenärerna skall få optimal utdelning (RP 26/2003, s. 133). Förfarandet ska eftersträva att boets

medel inte används mer än nödvändigt till exempel för boets förvaltningskostnader.

Boförvaltningen är ineffektiv till exempel när boförvaltaren utför onödiga eller överlappande åtgärder, boförvaltaren själv utför onödiga rutinåtgärder eller åtgärder som det skulle vara effektivare eller mer ekonomiskt att utkontraktera, eller boförvaltarens åtgärder medför oskäliga kostnader med tanke på nyttan.

Boförvaltaren får ta ut en avgift enbart för sådana åtgärder som har varit behövliga och ändamålsenliga för förvaltningen av boet, i enlighet med god boförvaltningssed.

1.4 Mervärdesskatt

Arvodetsbeloppen som anges i rekommendationen inkluderar inte mervärdesskatt.

2 LAGSTIFTNING OM BOFÖRVALTARENS ARVODE

2.1 Fullständig konkurs

Enligt KonkL 8:7 har en boförvaltare rätt att av konkursboets medel för sitt uppdrag få ett arvode som är skäligt med hänsyn till uppdragets svårighetsgrad, det arbete som har utförts, boets omfattning och andra omständigheter samt att få ersättning för de kostnader som orsakats boförvaltaren och som har behövts för förvaltningen av boet. En boförvaltare får utöver detta arvode inte ta någon annan förmån för sig själv eller sina anhöriga.

Arvodet för en boförvaltare kan nedsättas om boförvaltare befriats från sitt uppdrag utifrån en grund enligt 8 kap. 6 § 1 eller 2 punkten eller om han eller hon väsentligt försummat uppgifter eller skyldigheter som hör till honom eller henne.

De närmare arvodesgrunderna bestämmer borgenärerna utan dröjsmål efter att boförvaltaren har förordnats och han eller hon har hörts, eller vid behov senare. Arvodet och kostnadsersättningen betalas medan uppdraget fortskrider, med skäliga intervaller. Borgenärerna kan besluta att en del av arvodet betalas efter att uppdraget som boförvaltare upphört. Borgenärerna beslutar om betalning av arvodet och ersättningen efter att boförvaltaren redovisat de åtgärder som betalningen grundar sig på.

En tvist som gäller arvode och ersättning avgörs av en domstol på ansökan av boförvaltaren, gäldenären eller en borgenär. Ansökan ska

göras inom en månad från borgenärernas beslut om arvodet och ersättningen.

2.2 När en konkurs upphör

Om konkursen läggs ned eller förfarandet annars upphör innan borgenärerna har beslutat om boförvaltarens arvode, bestämmer domstolen enligt 8 kap. 8 § i konkurslagen arvodesbeloppet samt vem som är skyldig att betala arvodet.

2.3 När en konkurs förfaller eller övergår till offentlig utredning

Om en konkurs förfaller har en boförvaltare enligt KonkL 10:4 rätt att få ett skäligt arvode ur konkursboets medel. Domstolen bestämmer om arvodets storlek samt till vilken del ersättningen ska betalas av statens medel. Boförvaltaren ska ge domstolen en specificerad faktura över sina åtgärder och, om ersättning yrkas av statens medel, en utredning om i vilken mån gäldenären har medel som kan användas till betalning av ersättningen. Boförvaltaren ska sända fakturan till de största borgenärerna, gäldenären och konkursombudsmannen samtidigt som framställa om att konkursen ska förfalla delges dem med stöd av 10 kap. 2 § 1 mom.

Enligt 10 kap. 5 § i konkurslagen ska till boförvaltaren för uppsättandet av boförteckningen och gäldenärsutredningen betalas av statens medel högst 1 000 euro i arvode och kostnadsersättning. Om boförvaltaren gör en anmälan som grundar sig på en i 14 kap. 5 § 4 mom. avsedd brottsmisstanke till polisen, kan till honom eller henne för det därav föranledda extra arbetet betalas arvode och ersättning för kostnaderna av statens medel, dock högst 600 euro. Av statens medel betalas arvode och ersättning endast till den del konkursboets medel inte räcker till för att betala arvodet och ersättningen.

När domstolen bestämmer att konkursen ska övergå till offentlig utredning enligt 11 kap. 1 § i konkurslagen, följs vid förordnande av boförvaltarens arvode vad som bestäms i 10 kap. 4 och 5 § i konkurslagen.

2.4 Konkursombudsmannens rätt att söka ändring i ett arvode

Enligt 7 § 3 mom. i lagen om övervakning av förvaltningen av konkursbon (109/1995) kan domstolen på yrkande av konkursombudsmannen nedsätta det arvode som borgenärerna fastställt för boförvaltare utifrån en grund enligt 8 kap. 7 § 2 mom. i konkurslagen eller om arvodet klart överstiger vad som kan anses skäligt.

Konkursombudsmannen ska framställa sitt yrkande inom 30 dagar från den dag då det dokument som innehåller borgenärernas beslut har anlänt till konkursombudsmannens byrå, dvs. i praktiken sparats i informationshanteringssystemet KOSTI.

När konkursen förfaller eller övergår till offentlig utredning har konkursombudsmannen rätt att på eget initiativ yttra sig om arvodesyrkandet och söka ändring i beslutet.

3 EN BOFÖRVALTARES ORDINARIE ÅTGÄRDER

3.1 Kort konkursförfarande

I konkurser som förfaller och konkursförfaranden som övergår till offentlig utredning omfattar boförvaltarens arvode följande ordinarie uppgifter:

- att ta boets egendom i besittning och utreda boet, avskilja egendom som inte hör till boet, vidta åtgärder som behövs för att egendomens värde ska bibehållas och realiseringen av egendomen ska lyckas samt att skydda egendomen (t.ex. försäkringar, låsning)
- att vidta åtgärder beträffande de anställdas arbetsförhållanden (uppsägning, utredning av lönefordringar, lönegarantiansökningar, meddelanden till arbetspensions- och olycksfallsförsäkringsbolag, utarbetande av arbetsintyg)
- att ge gäldenären råd och handledning
- att vårda och realisera boets egendom
- att fakturera fordringar och sända betalningsuppsmaningar
- att säga upp och ingå nya avtal (t.ex. el-, hyres- och telefonkontrakt)
- att avsluta bankkonton och vid behov öppna nytt bankkonto
- att göra olika anmälningar till myndigheter och besvara förfrågningar från myndigheter, att sända i konkurslagen krävda meddelanden, redogörelser och förfrågningar till borgenärerna och gäldenären samt att besvara förfrågningar
- att göra upp boförteckningen och gäldenärsutredningen
- att uträtta ärenden normalt med domstolen i anslutning till konkursen
- att preliminärt granska konkursgäldenärens bokföring och dokument för att klarlägga om gäldenären har gjort sig skyldig till brott, om det finns återvinningsgrunder eller behov av särskild granskning
- att låta utföra särskild granskning och på ett allmänt plan ta del av berättelsen från en särskild granskning

- att framställa återvinningskrav
- att göra upp årsredogörelse i samband med att övergången till offentlig utredning drar ut på tiden
- att redovisa medlen till utsökningsmyndigheterna, om konkursen förfaller
- att återlämna bokföringen till gäldenären
- att bedöma behovet av offentlig utredning
- att göra nödvändiga anteckningar och spara dokumenten i informationshanteringssystemet KOSTI

3.2 Det första skedet av ett fullödigt konkursförfarande (besittningsövertagande)

Det första skedet i ett fullödigt konkursförfarande omfattar följande uppgifter som ska anses vara sedvanliga:

- att ta boets egendom i besittning och utreda boet, avskilja egendom som inte hör till boet, vidta åtgärder som behövs för att egendomens värde ska bibehållas och realiseringen av egendomen ska lyckas samt att skydda egendomen (t.ex. försäkringar, låsning)
- att vidta åtgärder beträffande de anställdas arbetsförhållanden (uppsägning, utredning av lönefordringar, lönegarantiansökningar, meddelanden till arbetspensions- och olycksfallsförsäkringsbolag, utarbetande av arbetsintyg)
- att ge gäldenären råd och handledning
- att utreda gäldenärens situation beträffande avtal, säga upp och ingå nya avtal (t.ex. el-, hyres- och telefonkontrakt)
- att avsluta gäldenärens bankkonton och öppna ett bankkonto för konkursboet
- att göra olika anmälningar till myndigheter och besvara förfrågningar från myndigheter, att sända i konkurslagen krävda meddelanden, redogörelser och förfrågningar till borgenärerna och gäldenären samt att besvara förfrågningar
- att göra upp boförteckningen och gäldenärsutredningen
- att uträtta ärenden normalt med domstolen i anslutning till konkursen
- att preliminärt granska konkursgäldenärens bokföring och dokument för att klarlägga om gäldenären har gjort sig skyldig till brott, om det finns återvinningsgrunder eller behov av särskild granskning

- att göra nödvändiga anteckningar och spara dokumenten i informationshanteringssystemet KOSTI

3.3 Det andra skedet av ett fullständigt konkursförfarande (realisationsskede)

Det andra skedet i ett fullständigt konkursförfarande omfattar följande uppgifter som ska anses vara sedvanliga:

- att vårda och realisera boets egendom
- att utföra en konkurs- och pantfordransutredning, som omfattar
 - * att sätta ut bevakningsdagen och informera om den
 - * att ta emot och granska bevakningar, efterbevakningar och anmälningar om pantfordringar
 - * att förhandla om oklara fordringar, göra upp i godo eller bestrida dem
 - * att sätta upp förslaget till utdelningsförteckning samt utdelningsförteckningen
- att fakturera fordringar och sända betalningsuppmaningar
- att sammankalla och förbereda borgenärssammanträden, genomföra sammanträdet, delta i sammanträdet och sätta upp protokollet från detta samt att ordna annat beslutsförfarande för borgenärerna
- att förbereda borgenärsdelegationens sammanträden, delta i dessa och sätta upp protokollen från dessa
- att se till att gäldenärens och boets bokföring görs och bokföringsmaterialet bevaras
- att låta utföra särskild granskning och ta del av berättelsen från en särskild granskning
- att framställa återvinningskrav och övriga krav
- att sätta upp årsredogörelser och övrig information
- att upprätta slutredovisningen förslag till utdelning
- att sända ut intyg över utdelningen
- att betala gäldenärers förskott på utdelning och utdelningar
- att vidta åtgärder för att avsluta boet, inklusive att avsluta av boets bankkonton och övriga avtalsförhållanden, göra nödvändiga myndighetsanmälningar samt arkivera, förvara och förstöra boets och

- att göra nödvändiga anteckningar och spara dokumenten i informationshanteringssystemet KOSTI.

4 FASTSTÄLLANDE AV EGENTLIGT BOFÖRVALTNINGSARVODE

4.1 Utgångspunkt

Det ordinarie boförvaltningsarvodet ska täcka alla i kapitel 3 angivna, sedvanliga uppgifter av boförvaltaren. I ett kort konkursförfarande betalas som ordinarie boförvaltningsarvode ett skäligt timdebiteringsbaserat arvode utifrån de i kapitel 3.1 definierade åtgärderna av boförvaltaren. För åtgärderna i det i kapitel 3.2 definierade första skedet av en konkurs i ett fullständigt konkursförfarande betalas likaså ett skäligt timdebiteringsbaserat arvode utifrån åtgärderna. För åtgärderna i det kapitel 3.3. definierade andra skedet av en konkurs betalas antingen ett skäligt timdebiteringsbaserat arvode utifrån åtgärder eller ett skäligt arvode utifrån realiseringsvärdet. Åtgärdsarvodets belopp är antalet arbetstimmar multiplicerat med timpriset.

Förordnande av åtgärdsarvode i det andra skedet av en fullständig konkurs är motiverat särskilt när det finns en obalans mellan den arbetsmängd som boet kräver och realiseringsvärdet. Detta kan vara fallet till exempel när värdet på den egendom som ska realiseras är lågt, men det kräva mycket arbete av boförvaltaren för att utreda gäldenärens åtgärder. En obalans kan råda även mellan boets realisationsvärde och arbetsmängden, om realisationsvärdet är högt, men realisationen av egendomen endast kräver lite arbete av boförvaltaren.

Ett jämförelsearvode har fastställts i kapitel 4.2 för ett ordinarie boförvaltningsarvode som ska betalas i ett kort konkursförfarande. Ett jämförelsearvode har fastställts i kapitel 4.3.1 för ett ordinarie boförvaltningsarvode som ska betalas i det första skedet av ett fullständigt konkursförfarande. Arvodestabellerna i kapitel 4.3.2 kan användas direkt som arvodestabeller i det andra skedet av en fullödig konkurs, om grunden för arvodet är boets realiseringsvärde, eller så kan de användas som jämförelsearvodet vid bedömningen av huruvida ett timdebiteringsbaserat åtgärdsarvode är skäligt.

Beloppen för de jämförelsearvodet som anges i kapitel 4.2 och 4.3 utgår från att boförvaltaren själv utför de i kapitel 3 angivna uppgifterna som anses vara sedvanliga. Effekterna av utkontraktering på boförvaltningsarvodet behandlas i kapitel 7.

Det boförvaltningsarvode som framställs för nödvändiga och effektivt utförda boförvaltningsuppgifter som anges i kapitel 3 och som fakturerats med skälig timdebitering kan i allmänhet antas placera sig i intervallet mellan de jämförelsearvoden som anges i kapitel 4.2 och 4.3. De jämförelsearvoden som definieras i kapitel 4.2 och 4.3 i rekommendationen anger ett skäligt arvode i ett sedvanligt konkursbo.

Arvodet bör i regel placera sig nära mitten av variationsintervallet, om arbetsmängden och svårighetsnivån för boförvaltningen kan anses vara sedvanliga.

Som motivering till ett arvodesyrkande som ligger nära mitten av jämförelsearvodet räcker det i allmänhet till med en allmän redogörelse för boet och boförvaltarens åtgärder. En boförvaltare som gör anspråk på ett arvode som befinner sig i närheten av den övre gränsen av jämförelsearvodet ska motivera på vilket sätt och i vilken mån förvaltningen av boet har varit mera krävande än i ett vanligt konkursbo. På motsvarande sätt ska en borgenär eller gäldenär som yrkar att arvodet ska befinna sig nära jämförelsearvodets nedre gräns motivera på vilket sätt och i vilken mån förvaltningen av boet har varit mindre krävande eller mindre arbetsdrygt än i ett motsvarande sedvanligt konkursbo. Överskridning och underskridning av jämförelsearvodets variationsintervall behandlas i kapitel 8.

Utgångspunkten är att domstolen ska fastställa boförvaltarens arvode i en konkurs som förfaller. I det fallet att ett borgenärssammanträde har anordnats i ett bo som förfaller, kan borgenärerna ha beslutat om boförvaltarens arvode för tiden före borgenärssammanträdet i ett bo som ansetts vara fortlöpande men som senare förfaller. I detta fall kan skäligheten i ett åtgärdsarvode som betalas för åtgärderna i det första skedet av ett fullständigt konkursförfarande angivna i kapitel 3.2 i allmänhet bedömas genom att jämföra det med jämförelsearvodet som definieras i punkt 4.3.1. När skäligheten i ett åtgärdsarvode för tiden efter borgenärssammanträdet bedöms när konkursen förfaller kan jämförelsearvodet som definieras i kapitel 4.3.2 inte direkt användas som utgångspunkt. Vid bedömningen av huruvida arvodet är skäligt kan utgångspunkten inte heller direkt vara det jämförelsearvode i ett kort konkursförfarande enligt kapitel 4.2 .

De allmänna kostnaderna för boförvaltarens kontor ingår i boförvaltningsarvodet. Kopierings- och postningskostnader som avviker från sedvanlig boförvaltning inkluderas inte i arvodet, utan de kan faktureras separat.

4.2 Jämförelsearvode i ett kort konkursförfarande

I ett konkursförfarande som förfaller eller övergår till offentlig utredning är variationsintervallet för jämförelsearvodets utgångsnivå för de åtgärder som anges i kapitel 3.1 2 500 – 3 500 euro. Ett belopp av denna storlek är i allmänhet skäligt i bon, där boförteckningen och gäldenärsutredningen kan göras utan svårighet, gäldenären inte har

egendom eller endast anspråkslös egendom som lätt kan realiseras, gäldenären fullgör sin skyldighet att medverka, inte har haft några anställda och endast har några borgenärer.

Vanligtvis förutsätter förvaltningen av ett konkursbo mer sedvanliga åtgärder av boförvaltaren än vad som utgångsnivån på jämförelsearvodet är avsedda att täcka. Jämförelsearvodet höjs från utgångsnivån enligt den arbetsmängd som förvaltningen av boet förutsätter på följande grunder:

- 1) Det är arbetsamt och tidskrävande att förteckna konkursboets egendom och skilja ut den från egendom som inte tillhör konkursboet.
- 2) Realiseringen av konkursboets egendom kräver åtgärder av boförvaltaren som inte är ringa.
- 3) Gäldenären när konkursen inleds har anställda eller utredningen av avslutade anställningsförhållanden kräver till exempel behandling av lönegarantiansökningar.
- 4) Gäldenärens bokföringsmaterial inte står till boförvaltarens förfogande och gäldenärens verksamhet därför måste klarläggas med hjälp av andra källor, bokföringen inte är tillförlitlig, omfattar ett stort antal verifikat, kräver att verifikaten för flera månader ordnas eller affärshändelserna i verksamheten inte lätt kan verifieras.
- 5) De åtgärder som gäldenären har vidtagit före konkursen förutsätter närmare utredning av återvinningsgrunder, brottskriterier eller andra motsvarande kriterier eller att en särskild granskning verkställs.
- 6) Boförvaltaren måste vidta flera åtgärder än vanligt därför att borgenärerna är många eller av särskilt slag.
- 7) Boförvaltaren måste vidta flera åtgärder än vanligt därför att fordringarna är oklara.
- 8) Gäldenären har flera verksamhetsställen eller utredningen av boet kräver att boförvaltaren reser mycket.
- 9) En förundersökning, rättegångar, förvaltningsprocesser eller med dem jämförbara förfaranden pågår när konkursen börjar.
- 10) Boförvaltaren till följd av den avsevärda arbetsmängd som utredningen av boet förutsätter eller gäldenärens passivitet inte inom den utsatta tiden enligt konkurslagen kan sätta upp boförteckningen och gäldenärsutredningen eller blir tvungen att hos domstolen ansöka om tvångsmedel ska vidtas mot gäldenären.
- 11) Gäldenären försummar sin skyldighet att medverka på annat sätt än ovan i punkt 10.

- 12) Konkursens förfallande eller övergång till offentlig utredning drar ut på tiden av orsaker som inte beror på boförvaltaren och boförvaltaren gör upp en årsredogörelse.
- 13) Konkursombudsmannen gör en ansökan om att överföra konkursen till offentlig utredning, vilket medför extra åtgärder för boförvaltaren.

Jämförelsearvodet höjs med 300–500 euro från utgångsnivån för var och en av ovan nämnda grunder. Om t.ex. tre av grunderna förekommer i konkursboet, är jämförelsearvodets variationsintervall 3 400 – 5 000 euro. I undantagsfall kan arvodet fastställas ovanför och under variationsintervallet i enlighet med vad som anförs i kapitel 8.

4.3 Arvode och jämförelsearvode i ett fullständigt konkursförfarande

4.3.1 Det första skedet av ett fullständigt konkursförfarande

Skäligheten i ett åtgärdsarvode som betalas för åtgärderna i det första skedet av ett fullständigt konkursförfarande angivna i kapitel 3.2 i allmänhet bedömas genom att jämföra det med boets sannolika realiseringsvärde enligt följande:

Den nedre gränsen för jämförelsearvodet i det första skedet av ett fullständigt konkursförfarande

Boets realiseringsvärde	Arvodet vid den nedre gränsen	Arvode vad gäller den del som överstiger den nedre gränsen för realiseringsvärdet
25 000–50 000	3 800	3,2 %
50 000–100 000	4 600	2,2 %
100 000–150 000	5 700	1,8 %
150 000–300 000	6 600	1,2 %
300 000–1 000 000	8 400	0,60 %
1 000 000–5 000 000	12 600	0,43 %
5 000 000–10 000 000	29 800	0,38 %
10 000 000–20 000 000	48 800	0,20 %
20 000 000–40 000 000	68 800	0,15 %
40 000 000–80 000 000	98 900	0,08 %
över 80 000 000	130 800	i tillämpliga delar

Den övre gränsen för jämförelsearvodet i det första skedet av ett fullständigt konkursförfarande

Boets realiseringsvärde	Arvodet vid den nedre gränsen	Arvode vad gäller den del som överstiger den nedre gränsen för realiseringsvärdet
25 000–50 000	4 900	3,6 %
50 000–100 000	5 800	2,8 %
100 000–150 000	7 200	2,8 %
150 000–300 000	8 600	2,2 %
300 000–1 000 000	11 900	1,0 %
1 000 000–5 000 000	18 900	0,60 %
5 000 000–10 000 000	42 900	0,40 %
10 000 000–20 000 000	62 900	0,28 %
20 000 000–40 000 000	90 900	0,20 %
40 000 000–80 000 000	130 900	0,13 %
över 80 000 000	182 900	i tillämpliga delar

I det realiseringsvärde som används som grund för jämförelsearvodet räknas i regel alla medel som hör till boet och som inte pantsatts, inklusive egendom som är föremål för företagsinteckning. Värderingen av egendomen utgår från egendomens boförteckningsvärden. Till den del som medlen redan har realiserats när arvodet fastställdes, används det verkliga realiseringsvärdet som egendomens värde.

I detta realiseringsvärde beaktas inte lönegarantimedel som betalats in på konkursboets konto för de anställdas räkning eller medel som borgenärer har använt till kvittning av sina fordringar.

Pantsatt egendom beaktas inte i realiseringsvärdet, utan för vård och försäljning av denna egendom betalas ett särskilt åtgärdsarvode enligt kapitel 6.

4.3.2 Det andra skedet av ett fullständigt konkursförfarande

För åtgärder i det andra skedet av ett fullständigt konkursförfarande enligt kapitel 3.3 betalas ett skäligt arvode som antingen baserar sig på boets realiseringsvärde eller de åtgärder som boförvaltaren vidtagit. Ett arvode som baserar sig på realiseringsvärdet kan förordnas direkt i enlighet med tabellerna nedan. Om arvodet bestäms utifrån boförvaltarens åtgärder, kan arvodestabellen nedan användas som jämförelsetabell när det bedöms om ett timdebiteringsbaserat åtgärdsarvode är skäligt. Jämförelsen kan inte göras, om boförvaltningsarvodet påförs som åtgärdsarvode av den orsaken att

skillnaden mellan den arbetsmängd som boförvaltningen förutsätter och boets realiseringsvärde inte är proportionell.

Ett arvode som baserar sig på realiseringsvärdet bestäms inom nedan angivna gränser:

Den nedre gränsen för ett boförvaltningsarvode i det andra skedet av ett fullständigt konkursförfarande

Boets realiseringsvärde	Arvodet vid den nedre gränsen	Arvode vad gäller den del som överstiger den nedre gränsen för realiseringsvärdet
25 000–50 000	7 200	18 %
50 000–100 000	11 700	12 %
100 000–150 000	17 700	11 %
150 000–300 000	23 200	9,0 %
300 000–1 000 000	36 700	3,5 %
1 000 000–5 000 000	61 200	2,6 %
5 000 000–10 000 000	165 200	1,9 %
10 000 000–20 000 000	260 200	1,4 %
20 000 000–40 000 000	400 200	0,95 %
40 000 000–80 000 000	590 200	0,25 %
över 80 000 000	690 200	i tillämpliga delar

Den övre gränsen för ett boförvaltningsarvode i det andra skedet av ett fullständigt konkursförfarande

Boets realiseringsvärde	Arvodet vid den nedre gränsen	Arvode vad gäller den del som överstiger den nedre gränsen för realiseringsvärdet
25 000–50 000	8 600	18 %
50 000–100 000	13 100	15 %
100 000–150 000	20 600	14 %
150 000–300 000	27 600	10 %
300 000–1 000 000	42 600	3,7 %
1 000 000–5 000 000	68 600	3,3 %
5 000 000–10 000 000	200 500	2,4 %

10 000 000–20 000 000	320 500	1,9 %
20 000 000–40 000 000	510 500	1,6 %
40 000 000–80 000 000	830 500	1,4 %
över 80 000 000	1 390 500	i tillämpliga delar

Vad gäller definieringen av realiseringsvärdet tillämpas samma principer som ovan i punkt 4.3.1.

Medel som fåtts till boet med en särskild åtgärd beaktas i realiseringsvärdet, om inte annat beslutats vad gäller den särskilda åtgärden.

4.4 Arvode för tillfällig boförvaltare och arvode när konkursen upphör.

När en tillfällig boförvaltare har förordnats i ett konkursbo, konkursen läggs ned eller besvärdomstolen upphäver beslutet att försätta gäldenären i konkurs, har boförvaltaren rätt till ett skäligt arvode för sina åtgärder. Arvodet fastställs som ett åtgärdsarvode med tillämpning i tillämpliga delar av det ovan konstaterats om arvodet för boförvaltare vid ett kort konkursförfarande. En jämförelse med jämförelsearvodet görs dock inte.

4.5 Skälig timdebitering

Ett skäligt timpris för åtgärdsarvodet ska basera sig på särdragen hos respektive konkursbo och den yrkeskunskap som krävs vid utförandet av boförvaltningsuppgifter. Således kan ett skäligt timpris variera mellan olika bon efter boets art och svårighetsgrad. Vid prövningen av boförvaltarens timarvode kan marknadspriser som används i affärsjuridiska uppdrag eller timarvoden som en advokatbyrå som är boförvaltarens arbetsgivare eventuellt debiterar för andra uppdrag användas som utgångspunkt (se Helsingfors hovrätts avgörande nr 3656 av 29.11.2006).

Timpriset på sedvanliga uppgifter som hör till boförvaltningen vara lägre än i uppgifter som kräver specialkunskaper inom boförvaltning. Timpriset för personer som deltar i förvaltningen av boet kan variera efter personens yrkeskunskap och arbetserfarenhet. Ju högre timdebiteringen är, desto mer sakkunnig och effektivare måste personen som utför boförvaltningsuppgifterna vara.. (se avgörande nr 1671 av Helsingfors hovrätt från 1.9.2014). Om assisterande personal – som sekreterare och praktikanter – utför uppgifter som hör till boförvaltaren, ska timdebiteringsgrunden vara tydligt lägre än timpriserna för advokater.

I det fallet att konkursboet är omfattande, verksamhetsmiljön är internationell eller boförvaltningen i övrigt förutsätter mångsidiga kunskaper eller specialresurser av boets förvaltning – till exempel kännedom om något specialområde, internationell erfarenhet och internationella kontakter, språkkunskap eller mer kontorskapacitet än normalt – kan ett något högre timpris anses vara motiverat även för sedvanliga boförvaltningsuppgifter.

Den genomsnittliga timdebiteringen av personer som deltagit i boförvaltningen kan användas som kriterium när ett skäligt pris för sedvanliga boförvaltningsåtgärder bedöms. Boförvaltaren ska se till att boförvaltningsåtgärderna är fördelade enligt deras svårighetsgrad på ett kostnadseffektivt sätt mellan personer som deltar i förvaltningen av boet. Boförvaltaren ska även se till att det genomsnittliga timpriset för sedvanliga boförvaltningsuppgifter är skäligt och stämmer överens med en vedertagen timdebitering inom konkurspraxis.

Utgångspunkten är att boförvaltningsarvodet i ett effektivt förvaltad sedvanligt konkursbo ska placera sig nära mitten av variationsintervallet för de jämförelsearvoden som anges i kapitel 4.2 och 4.3 i rekommendationen. I allmänhet finns det skäl att bedöma huruvida timpriset på boförvaltningsåtgärderna är rimligt endast i det fall att förslaget till arvode eller arvodet som ska fastställas avviker från jämförelsearvodet.

Enligt en riksomfattande utredning som Konkursombudsmannens byrå utförde i april 2015 har timdebiteringen i boförvaltningsarvodet för sedvanliga åtgärder i sedvanliga bon varit 160–220 euro, och i regel inte överstigit 250 euro i stora och krävande bon.

5 FASTSTÄLLANDE AV ARVODE FÖR SEPARATA ÅTGÄRDER

5.1 Utgångspunkt

För separata åtgärder förordnas ett arvode för separata åtgärder utöver det ordinarie boförvaltningsarvodet som betalas för sedvanliga boförvaltningsuppgifter.

Ett separat arvode bestäms även för separata åtgärder som boförvaltaren har vidtagit i ett kort konkursförfarande och det första skedet av ett fullständigt konkursförfarande, även om det ordinarie arvodet skulle vara åtgärdsbaserat. Arvoden för separata åtgärder ingår inte i det ordinarie boförvaltningsarvodet och beaktas inte när man bedömer om det är skäligt.

5.2 Definition av separat åtgärd

Med separata åtgärder avses andra än i kapitel 3 angivna sedvanliga åtgärder.

Separata åtgärder är till exempel:

- rättegångar som berör boet, såsom käromål för indrivning av fordringar, skattebesvär, förvaltningstvistemål och dylikt
- rättegångar som beror på bestridande av konkursbevakningar, förlikningsförhandlingar och omfattande utredningar vilka inte kan anses vara sedvanliga
- talan om återvinning på rättslig väg, förlikningsförhandlingar om återvinningskrav samt annat än i kapitel 3 definierat arbete som föregår rättegångar och förlikningsförhandlingar i anslutning till utredning och framställning av återvinningsgrunder
- anmälningar till förundersökningsmyndigheter samt åtgärder som förundersökning åtalsuppgörelse och rättegång medför
- fortsättning av rörelse
- andra än realisationsrelaterade åtgärder i dotterbolag eller bolag där konkursboet är delägare
- andra utredningar och åtgärder som tydligt inte hör till sedvanlig boförvaltning.

5.3 Beloppet på arvode för separat åtgärd

Om inte annat har avtalats, beräknas arvodet för separat åtgärd enligt tidsåtgången, så att faktureringsgrunden är ett timarvode.

Arvodesgrunden för separata åtgärder är i allmänhet samma timdebitering som i ett ordinarie boförvaltningsarvode i det första skedet. Timdebiteringen kan emellertid även fastställas till exempel utifrån den separata åtgärdens svårighetsgrad eller den specialkunskap som den separata åtgärden förutsätter. Dessutom ska den allmänna nivån på arvoden i motsvarande uppgifter beaktas. Arvodet för separat åtgärd kan även basera sig på ett genomsnittligt timpris som borgenärerna bestämt.

5.4 Arvode för brottsanmälan

Delegationen för konkursärenden har gett rekommendation nr 18 om boförvaltarens skyldighet att göra brottsanmälan. Ett arvode för det extra arbete som brottsanmälan förutsätter och en ersättning för de kostnader som har förorsakats av att göra brottsanmälan betalas som ett arvode för separat åtgärd. Extra arbete kan utöver redigeringen av själv brottsanmälan utgöras också av föregående utredningsarbete. På bestämningen av arvodet tillämpas ovan i kapitel 5.2 angivna grunder för fastställande av arvode för separat åtgärd till boförvaltare.

Kapitel 9.2.2 i rekommendationen behandlar betalning av arvode för brottsanmälan av statens medel..

6 BOFÖRVALTARENS ARVODE FÖR VÅRD OCH FÖRSÄLJNING AV PANTSATT EGENDOM

En boförvaltarens arvode för förvaltning och försäljning av pantsatt egendom grundar sig på de åtgärder som boförvaltaren vidtagit rörande egendomen i fråga. Arvodet är åtgärdsbaserat och i fråga om det iakttas i tillämpliga delar vad som ovan i kapitel 5.3 sägs om arvoden för separata åtgärder.

Delegationen rekommenderar att boförvaltaren och panthavaren direkt då en konkurs börjat kommer överens om ansvaret för att förvalta och sälja pantsatt egendom ligger hos boet eller panthavaren. Det ska avtalas om detta samt om hur kostnaderna för vården och försäljningen ska ersättas boet även om det redan kan förutses att konkursen kommer att förfalla. När boförvaltaren har fått veta att egendomen är pantsatt och vem som är panthavare, ska han eller hon höra sig för hos panthavaren om hur ansvaret för vården och försäljningen av panten ska ordnas. Ansvaret för den pantsatta egendomen stannar hos konkursboet tills annat avtalas, om inte annat följer av panthavarens skyldighet att vårda panten.

Ett konkursbo har rätt att få ersättning för de omedelbara kostnader som orsakats för boet för förvaltning och försäljning av pantsatt egendom som hör till boet, inklusive arvodet för boförvaltaren för försäljning av egendomen, direkt utifrån försäljningspriset för den pantsatta egendomen och avkastningen på den omedelbart efter försäljnings- och verkställighetskostnader. Panthavaren är inte skyldig att av egna medel ersätta boet för kostnaderna för förvaltningen och försäljningen av den pantsatta egendomen, om inte annat avtalas med panthavaren.

Om de åtgärder som boförvaltaren har vidtagit för försäljningen och vården samtidigt har gällt både icke-pantsatt och pantsatt egendom, ska åtgärderna anses hänföra sig till vardera slaget i förhållandet mellan icke-pantsatt och pantsatt egendom, om de inte kan hänföras.

Boförvaltaren ska inte ta ut de förvaltnings- och försäljningskostnader som gäller den pantsatta egendomen och betalats till konkursboet ut boets medel. Om avkastningen på pantsatt egendom och köpesumman betalats till boet, ska boförvaltaren täcka boets kostnader med dessa medel innan de redovisas till panthavaren.

Om utsköningsmyndigheten sköter försäljningen av den pantsatta egendomen, ska boförvaltaren uppge den pantsatta egendomens vård-

och försäljningskostnader för utmätningsmannen så som föreskrivs i 5 kap. 30, 41 och 45 § i utsökningsbalken (705/2007).

Panthavaren kan också själv realisera den pantsatta egendomen, annars kan avkastningen och köpesumman betalas direkt till panthavaren. Om panthavaren utövar sin i 17 kap.11 § i konkurslagen bestämda rätt att realisera pantsatt egendom och realiserar panten själv, är boförvaltaren inte berättigad till ett arvode för realisation av panten. I detta fall har panthavaren rätt att få vård- och försäljningskostnaderna för den pantsatta egendomen överst från den pantsatta egendomens försäljningspris. Boförvaltaren har dock rätt till arvode för det arbete som medverkan till realisering av panten har medfört. Boförvaltaren ska i så fall komma överens med panthavaren om att panthavaren direkt från köpesumman redovisar de kostnader som orsakats för boet av förvaltningen och försäljning av boet.

Den pantsatta egendomen kan vara osåld ännu när boförvaltaren borde göra en framställning till domstolen om att konkursen ska förfalla. Om förvaltningen och försäljningen av pantsatt egendom orsakat kostnader för boet, ska boförvaltaren innan framställan görs försöka komma överens med panthavaren om att panthavaren redan i detta skede betalar dessa kostnader till boet. Det kan vara nödvändigt att skjuta upp framställningen om att konkursen ska förfalla tills en sådan överenskommelse har nåtts eller den pantsatta egendomen har sålts.

7 UTKONTRAKTERING AV BOFÖRVALTNINGSÅTGÄRDER

Det är ändamålsenligt att ge en utomstående i uppdrag att utföra en sedvanlig boförvaltningsåtgärd eller en separat åtgärd (utkontraktering), om en sådan lösning medför ett bättre ekonomiskt resultat för boet än att boförvaltaren eller dennes biträde själva utför åtgärden. I bedömningen av ändamålsenlighet ska hänsyn tas till å ena sidan nyttan av att tjänsten köps av en utomstående och å andra sidan de kostnader som detta medför så. I allmänhet är det ändamålsenligt att begära konkurrerande anbud om uppgifter som ska utkontrakteras.

Boförvaltaren ska på borgenärssammanträdets föredragningslista som en separat punkt införa de boförvaltningsuppgifter som föreslås bli utkontrakterade eller som redan utkontrakterats. I konkurser som förfaller finns det inte ett behov att ordna ett borgenärssammanträde enbart för ovan nämnda förslag. Boförvaltaren ska i årsredogörelsen och i sitt förslag till arvode i samband med att arvodet fastställs ge en redogörelse över de boförvaltningsuppgifter som utkontrakterats och deras kostnader, för att borgenärerna eller domstolen ska få en

uppfattning om de totala kostnaderna för utförandet av boförvaltningsuppgifterna.

Boförvaltarens ansvar för de boförvaltningsuppgifter som utkontrakterats kvarstår. Vid utkontraktering ska boförvaltaren se till att den som utför uppgifterna sköter dem med tillräcklig sakkunskap samt ekonomiskt och effektivt.

Anlitande av en realisor för besittningsövertagande, upprättande av förteckning, värdering och försäljning av egendom är i allmänhet ändamålsenligt. Likaså kan det vara ändamålsenligt att låta en utomstående yrkesperson, t.ex. en indrivningsbyrå, driva in fordringar.

När boförvaltaren utkontrakterar i kapitel 3 angivna sedvanliga åtgärder utgår man från att antalet åtgärder som boförvaltaren själv vidtar kommer att minska, och följaktligen bör även boförvaltningsarvodet vara mindre än om boförvaltaren själv skulle utföra alla åtgärder själv. I de jämförelsearvoden som definieras i kapitel 4.2, 4.3.1 och 4.3.2 och i arvoden som baserar sig på realiseringsvärdet förmodas det att boförvaltaren själv utfört alla sedvanliga åtgärder.

Borgenärerna eller domstolen bestämmer hur utkontrakteringskostnaderna påverkar boförvaltningsarvodet. Boförvaltaren ska i sitt förslag till arvode lägga fram på vilket sätt kostnaderna för utkontraktering av sedvanliga åtgärder har beaktats i beloppet på förslaget till arvode. Skäliga kostnader för utkontraktering av slutförande av gäldenärens bokföring och förvaring av bokföringsmaterial är dock inte sådana kostnader som bör beaktas i beloppet på boförvaltarens arvode.

8 ÖVERSKRIDNING OCH UNDERSKRIDNING AV JÄMFÖRELSEARVODETS VARIATIONSINTERVALL

I undantagsfall kan boförvaltningsarvodet fastställas ovanför och under jämförelsearvodets variationsintervall i enlighet med grunderna nedan.

Om resultatet av realiseringen av boets egendom står i ett uppenbart missförhållande till den arbetsmängd som utredningen av boet förutsätter eller om utredningen av boet förutsätter exceptionellt många eller få åtgärder, eller åtgärdernas svårighetsgrad är exceptionell, är det möjligt att föreslå och fastställa ett boförvaltningsarvode som är högre eller lägre än jämförelsearvodet.

När boförvaltaren föreslår ett arvode som överskrider jämförelsearvodets variationsintervall, ska boförvaltaren i enlighet med det som anges i kapitel 9.1

motivera grunderna för höjningen så att borgenärerna eller domstolen har tillräckligt med information om höjningsgrunderna som grund för beslutet.

8.1 Överskridning av jämförelsearvodets variationsintervall

Om boförvaltaren blir tvungen att utföra exceptionellt många eller exceptionellt krävande uppdrag, är det möjligt att föreslå och fastställa ett ordinarie boförvaltningsarvode som överskrider variationsintervallet för jämförelsearvodena angivna i kapitel 4.2 och 4.3.

Boförvaltningen kan förutsätta exceptionellt många i sig sedvanliga åtgärder av boförvaltaren. Detta kan vara fallet till exempel om det finns avsevärt många borgenärer eller anställda, det finns många olika typer av egendom i boet eller om gäldenären har bedrivit rörelse på många verksamhetsställen.

Boförvaltarens uppdrag kan vara särskilt krävande, om särskild sakkunskap har behövts vid boförvaltningen, gäldenären har bedrivit rörelse inom en specialreglerad bransch, omfattande egendomsförvaltning hänför sig till utredningen av boet, gäldenären har komplicerade skuld- och ansvarsförhållanden, egendomen som hör till boet är besvärlig att realisera, gäldenären är en del av en internationell koncern eller gäldenären har egendom utomlands eller annan internationell verksamhet.

Tillämpningen av de i kapitel 4.2 nämnda grunderna för fastställande hindrar inte att motsvarande grunder används som i denna punkt avsedda höjningsgrunder, om arten eller mängden av boförvaltarens uppgifter är exceptionell.

8.2 Underskridning av jämförelsearvodets variationsintervall

Om arbetsmängden eller svårighetsnivån i boförvaltningen är lägre än sedvanligt, kan boförvaltningsarvodet på motiverade grunder vara lägre än variationsintervallen för jämförelsearvodena enligt kapitel 4.2 och 4.3. Situationen är denna till exempel om boet kan utredas med förhållandevis få åtgärder i jämförelse med realisationsvärdet.

Enligt 8 kap, 7 § 2 mom. i konkurslagen kan arvodet nedsättas om boförvaltaren befriats från sitt uppdrag enligt 6 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i samma kapitel eller om han eller hon väsentligt försummat uppgifter eller skyldigheter som hör till honom eller henne.

Nedsättning av ett arvode kan komma i fråga för det första då en domstol fattat ett beslut om befrielse på grund av en orsak som beror på boförvaltaren. En sådan orsak kan vara att boförvaltaren konstateras vara jävlig eller att han eller hon inte är lämplig eller på annat sätt duglig för uppdraget. Orsaken till befrielse från uppdraget kan också vara försummelse av uppdraget eller ett förfarande i strid med lagstiftningen eller god förvaltningssed. (RP 221/2018 rd, s. 62).

För det andra kan ett arvode nedsättas, trots att boförvaltaren inte befriats från sitt uppdrag, om boförvaltaren väsentligt försummat sitt uppdrag eller sina skyldigheter. I motiveringarna till lagen nämns som en sådan situation att boförvaltaren inte sköter de uppgifter som hör till honom eller henne eller väsentligt fördröjer förfarandet genom att utan motiverad orsak låta bli att följa de utsatta tiderna som gäller för till exempel boförteckning, gäldenärsutredning, en konkurs som förfaller, fastställande av bevakningsdag eller förslag till utdelningsförteckning (RP 221/2018 rd s. 61). Också en annan form av förfarande i strid med lagen och god förvaltningssed kan innebära väsentlig försummelse av skyldigheter som hör till en boförvaltare, vilken berättigar till nedsättning av arvodet. Som exempel kan man nämna ineffektiv eller oskicklig boförvaltning.

Lagen innehåller inte bestämmelser om beloppet på nedsättningen av arvodet. Enligt förarbetena kan en nedsättning vara väldigt betydande i fall där boförvaltarens förfarande omfattat uppsåtligt missbruk eller väldigt allvarliga brister (RP 221/2018 rd s. 61). I de fall där boförvaltaren befrias av en orsak som beror på boförvaltaren själv, ska arvodet nedsättas åtminstone i den utsträckning att extra kostnader inte medförs för borgenärerna med anledning av att boförvaltaren byts ut. Vid nedsättningen av ett arvode ska graden av klandervärdhet i boförvaltarens förfarande beaktas. Till exempel att åta sig uppdrag som boförvaltare som jävig person kan i princip ses som ett så klandervärdt förfarande att också en betydande nedsättning av arvodet i allmänhet är motiverad.

Ovan refererade grunder för nedsättning av ett arvode kan tillämpas såväl på fullständiga som korta konkursförfaranden.

9 FÖRSLAG TILL ARVODE, FASTSTÄLLANDE OCH BETALNING AV ARVODE

9.1 Förslag till arvode

Efter att ha förordnats till boförvaltare ska boförvaltaren försäkra sig om att faktureringen kan lämnas in och att ett sammandrag över fakturering och förslaget till arvode kan göras upp i enlighet med denna rekommendation. Boförvaltaren ska ge de personer som hör till boets förvaltning instruktioner om faktureringsprinciperna.

Boförvaltaren ska redan innan förslaget till arvode görs bedöma hur förslaget till arvode relateras till jämförelsearvodena och bedöma om de utförda åtgärderna har varit effektiva och ändamålsenliga. Förslaget till arvode får endast innehålla sådana åtgärder som varit behövliga och ändamålsenliga för förvaltningen av boet i enlighet med god boförvaltningssed.

I en fullödig konkurs ska förslaget till arvode för konkursförfarandets första och andra skede samt för varje separata åtgärd delas upp på separata fakturor. Ovan nämnda uppdrag ska öppnas genast när konkursen eller uppdraget börjar. Boförvaltaren ska föra ett sammandrag över hur stor faktureringen varit och vilka förskottsbelopp som tagits ut för respektive uppdrag.

På åtgärdsfakturan ska boförvaltaren uppge vilken timdebitering boförvaltaren och hans eller hennes assistenter använt, vilka åtgärder som utförts, vem som utfört dem, priset och den tid som gått åt till dem. Åtgärderna ska specificeras med den noggrannhet som förutsätts av en åtgärdsbaserad advokatfaktura och så att borgenärerna och domstolen kan skapa sig en uppfattning om vilka åtgärder som boförvaltaren vidtagit och deras kostnader. Om det är frågan om ett omfattande bo, eller fakturan innehåller många åtgärder, ska åtgärderna vid behov grupperas så att borgenärerna kan skapa sig en uppfattning om hur mycket tid som använts för de olika uppgiftshelheterna.

Om det är frågan om en konkurs som ska förfalla eller övergå till offentlig utredning, ska av förslaget till arvode framgå boförvaltarens syn på vilka av de i kapitel 4.2 nämnda grunderna som höjer arvodets utgångsnivå uppfylls. Om förslaget till arvode stämmer överens med jämförelsearvodet, räcker det med att på fakturan anteckna utgångsnivån för arvodet i enlighet med kapitel 4.2 och vilka av de i kapitel 4.2 nämnda grunderna som höjer arvodets utgångsnivå har tillämpats. Boförvaltaren kan ange de grunder som höjer jämförelsearvodets utgångsnivå med hjälp av numreringen i kapitel 4.2. Boförvaltaren ska sända fakturan till de största borgenärerna, gäldenären och konkursombudsmannen samtidigt som framställan om att konkursen ska förfalla delges dem med stöd av 10 kap. 2 § 1 mom.

Boförvaltaren ska ange hur förslaget till arvode förhåller sig till jämförelsearvodena i rekommendationen. Dessutom ska de realiserade och planerade kostnaderna för utkontraktering av åtgärder uppges och hur och i vilken mån utkontrakteringskostnaderna har beaktats i förslaget till arvode.

En boförvaltare som gör anspråk på ett arvode som överskrider den övre gränsen av jämförelsearvodet ska motivera på vilket sätt och i vilken mån förvaltningen av boet har varit mera krävande än i ett vanligt konkursbo.

Grunderna för förslaget till arvode ska framgå av fakturan, en bilaga till den eller borgenärssammanträdets protokoll.

Enligt kapitel 2.2 i rekommendation nr 7 av delegationen för konkursärenden om ordnande av borgenärssammanträde och utövning av beslutanderätt förutsätter god boförvaltningssed att en arvodesfaktura skickas på förhand med kallelsen till borgenärssammanträde eller på basis av anmälan till borgenärerna och gäldenären. Arvodesfakturan ska även sparas i förväga i informationshanteringssystemet Kosti.

9.2 Fastställande och betalning av arvode i ett kort konkursförfarande

9.2.1 Fastställande av arvode i domstol

I ett kort konkursförfarande fastställer domstolen boförvaltarens arvode.

I ett kort konkursförfarande ska boförvaltaren framställa separata fakturor för det ordinarie boförvaltningsarvodet och varje separat åtgärd.

Till den faktura som ska lämnas in till domstolen ska man foga ett eventuellt ställningstagande av en företrädare för gäldenären eller andra hörda aktörer rörande fakturans godtagbarhet.

Om ett borgenärssammanträde undantagsvis har ordnats i ett bo som förfaller eller övergår till offentlig utredning vid antagandet om att konkursen ska fortsätta, kan borgenärssammanträdet ha beslutat om boförvaltarens arvode för tiden före borgenärssammanträdet. Boförvaltaren ska, när domstolen ombeds bekräfta boförvaltningsarvodet för tiden efter borgenärssammanträdet, meddela domstolen beloppet på arvodet som borgenärerna eventuellt redan fastställt och uttagna del- och förhandsbetalningar.

Om boförvaltaren yrkar på att arvodet ska betalas av statens medel, ska boförvaltaren ge en utredning om i vilken mån boet har medel som kan användas till betalning av ersättningen och specificera sitt yrkande på det belopp som ska betalas ur statens medel.

I ett kort konkursförfarande får boförvaltaren ta ut ett arvode från boet först när och till den del som domstolen eller undantagsvis borgenärerna på borgenärssammanträdet eller i något annat beslutsförfarande har fastställt boförvaltarens arvode eller delbetalning av det, eller borgenärerna har befullmäktigat boförvaltaren att ta ut förskott på arvodet.

9.2.2 Betalning av arvode av statens medel

I en konkurs med obetydliga medel betalas till boförvaltaren för uppsättandet av boförteckningen och gäldenärsutredningen av statens medel högst 1 000 euro i arvode och kostnadsersättning. Om boförvaltaren gör en anmälan som grundar sig på en i 14 kap. 5 § 4 mom. i konkurslagen avsedd brottsmisstanke till polisen, kan till honom eller henne för det därav föranledda extra arbetet betalas arvode och ersättning för kostnaderna av statens medel, dock högst 600 euro. Boförvaltarens rätt till arvode och kostnadsersättning för uppgörande av brottsanmälan av statens medel gäller konkurser som har börjat 1.3.2013 eller senare.

Ur statens medel betalas arvode och ersättning endast i den utsträckning som konkursboets medel inte räcker för att betala arvodet och ersättningen (KonkL 10:4 ja 10:5). Trots en ersättning som ska

betalas ur statens medel, kan en borgenär betala ett separat arvode för boförvaltning.

I det lagstadgade arvodet ingår ingen mervärdesskatt, utan den ska läggas till det ovan nämnda beloppet. Avsikten är inte heller att med arvodet täcka de avgifter som en domstol tagit ut i ett konkursärende, eftersom de utgör skuld för konkursboet, vilka boförvaltaren inte ansvarar för. När ett bo är medellöst kan boförvaltaren be domstolen om befrielse från de ifrågavarande betalningarna.

Exempel 1: Domstolen fastställer som boförvaltarens ordinarie boförvaltningsarvode 3 000 euro + moms 24 %. Boets medel uppgår till 124 euro. De används till 100 euro för betalning av arvodet och till 24 euro för betalning av mervärdesskatt. Därutöver betalas till boförvaltaren av statens medel 900 euro i arvode och 216 euro för mervärdesskatt.

Exempel 2: Boförvaltaren gör en i 14:5.4 i konkurslagen avsedd anmälan som grundar sig på brottsmisstanke till polisen. Domstolen fastställer som boförvaltarens ordinarie boförvaltningsarvode 3 000 euro + moms 24 % och som arvode för brottsanmälan 1 000 euro + moms 24 %. Boets medel uppgår till 124 euro. De används till 100 euro för betalning av arvodet och till 24 euro för betalning av mervärdesskatt. Därutöver betalas till boförvaltaren av statens medel 900 euro i arvode och 216 euro för mervärdesskatt. Dessutom betalas till boförvaltaren av statens medel för det extra arbete som brottsanmälan medfört i arvode och/eller kostnadsersättning 600 euro och 144 euro för mervärdesskatt.

Exempel 3: Boförvaltaren gör en i 14:5.4 i konkurslagen avsedd anmälan som grundar sig på brottsmisstanke till polisen. Domstolen fastställer som boförvaltarens ordinarie boförvaltningsarvode 3 000 euro + moms 24 % och som arvode för brottsanmälan 1 000 euro + moms 24 %. Boets medel uppgår till 1 364 euro. De används till 1 000 euro för betalning av arvodet och till 240 euro för betalning av mervärdesskatt. Det återstående beloppet på 124 euro används så att 100 euro används till arvode brottsanmälan och 24 euro för betalning av mervärdesskatt. Till boförvaltaren betalas av statens medel 500 euro i arvode och 120 euro för mervärdesskatt.

Exempel 4: Boförvaltaren gör en i 14:5.4 i konkurslagen avsedd anmälan som grundar sig på brottsmisstanke till polisen. Domstolen fastställer som boförvaltarens ordinarie boförvaltningsarvode 3 000 euro + moms 24 % och som arvode för brottsanmälan 1 000 euro + moms 24 %. Boets medel uppgår till 2 000 euro. Av statens medel betalas inte i detta fall arvode eller kostnadsersättning, eftersom boets medel överstiger det största möjliga sammanlagda beloppet som betalas av statens medel, dvs. 1 984 euro.

Boförvaltaren ska i förslaget till arvode som görs till domstolen specificera de belopp som yrkas att ska fastställas i sin helhet och de belopp som debiteras staten separat, inklusive mervärdesskatt, i enlighet med exemplen ovan.

Delegationen rekommenderar att boförvaltaren ber om ersättning för boförvaltningsarvode som ska betalas av statens medel i samband med framställningen om att konkursen ska förfalla eller konkursombudsmannens ansökan om offentlig utredning görs.

9.2.3 Fastställande av arvode på borgenärssammanträde

I ett konkursbo som förfaller och övergår till offentlig utredning fastställer domstolen boförvaltarens arvode. Därför ska ett borgenärssammanträde inte ordnas i ett bo som förfaller enbart för att fastställa boförvaltarens arvode. Om borgenärssammanträdet ordnas av någon annan orsak, ska arvodet inte fastställas på borgenärssammanträdet om det är känt att ett förslag om att konkursen ska förfalla eller övergå till offentlig utredning kommer att läggas fram.

9.2.4 Boförvaltarens retentionsrätt

I ett kort konkursförfarande har boförvaltaren rätt att innehålla egendom som ingår i konkursboet för betalningen av arvodet och ersättningen samt att sälja denna egendom och ta ut sin fordran ur försäljningspriset (10 kap. 4 § i konkurslagen). Retentionsrätten gäller tillgångar som är i boförvaltarens innehav vid den tidpunkt då konkursen förfaller. Med stöd av denna retentionsrätt är boförvaltaren separatist i relation till andra massaborgenärer i konkursboet i ett kort konkursförfarande.

När konkursen har förfallit, kan boförvaltaren inte längre driva in sin fordran hos gäldenären (16 kap. 3 § i konkurslagen).

9.3 Fastställande och betalning av boförvaltningsarvode i en fullständig konkurs

9.3.1 Fastställande av arvode

I ett fullständigt konkursförfarande fattar borgenärerna i allmänhet vid det första borgenärssammanträdet beslut om betalning av arvodet för det första skedet som ett delarvode och om den arvodesgrund som ska användas i konkursförfarandets andra skede samt om grunderna för betalning av eventuella förskott på arvodet. Det slutgiltiga boförvaltningsarvodet för det andra skedet av konkursförfarandet fastställs på slutsammanträdet.

Borgenärerna beslutar i allmänhet om arvodesgrunderna för separata åtgärder på det första borgenärssammanträdet eller när de separata åtgärderna börjar. Borgenärerna fastställer arvodet för separata åtgärder antingen på slutsammanträdet eller när den separata åtgärden slutförs. Om den separata åtgärden tar lång tid i anspråk, kan borgenärerna ge boförvaltaren fullmakt att lyfta delar av detta separata arvode eller fastställa delarvoden innan åtgärden slutförs.

För att kunna fastställa boförvaltarens arvodesfaktura måste borgenärerna tillräckligt väl förstå vilket slag konkursbo det är frågan om, boets omfattning samt de åtgärder som har vidtagits. Vanligtvis framgår boets art och omfattning i tillräcklig mån av en boförteckning, gäldenärsutredning och en aktuell årsredogörelse. Boförvaltaren ska inte lägga fram ett förslag till arvode, om boförteckningen ännu inte har uppgjorts.

Borgenärerna även bör få en uppfattning om vad utredningen av konkursboet totalt har kostat. Boförvaltaren ska i samband med att arvodet fastställs ge en i kapitel 9.4 nämnd redogörelse för arvoden och kostnader för utkontraktering.

9.3.2 Uttag av arvode

Boförvaltaren får ta ut ett arvode från boet endast till den del som borgenärerna på borgenärssammanträdet eller i något annat beslutsförfarande har fastställt boförvaltarens arvode eller delbetalning av det, eller borgenärerna har befullmäktigat boförvaltaren att ta ut förskott på arvodet.

Arvode för slutförda åtgärder kan betalas som delarvoden med skäligen intervaller när boförvaltningen framskrider. Borgenärerna beslutar på borgenärssammanträdet eller i något annat beslutsförfarande om betalning av delarvoden. I allmänhet fastställs det i kapitel 3.2 definierade arvodet för det första skedet som ett delarvode på det första borgenärssammanträdet.

Borgenärerna kan även på förhand fastställa en grund enligt vilken boförvaltaren när förvaltningen av boet fortskrider kan lyfta delarvoden utan att borgenärerna separat behöver höras om de enskilda uttagen. Uttag av förskott på arvode ska alltid basera sig på redan utfört arbete.

Om boförvaltaren har tagit ut delarvoden eller förskott på arvodet på felaktiga grunder eller annars på ett felaktigt sätt till ett högre belopp än vad som fastställs som hans eller hennes slutliga arvode, ska boförvaltaren omedelbart återbära det överbetalda beloppet till boet.

Eftersom det först när boförvaltarens uppdrag avslutas är möjligt att slutgiltigt bedöma om boförvaltningen har lyckats och vilket resultatet av realisationen har blivit, rekommenderar delegationen att en förskott på arvodet och delarvoden godkänns och tas ut måttligt så, att det finns en tillräcklig marginal mellan förskotten och delarvodena och det slutliga totala arvodet, ifall arvodet fastställs till ett lägre belopp än vad som föreslagits.

9.3.3 Sökande av ändring i borgenärernas beslut som gäller boförvaltarens arvode

En tvist som gäller boförvaltarens arvode och ersättning avgörs enligt 8 kap. 7 § i konkurslagen av domstolen på ansökan av boförvaltaren, gäldenären eller en borgenär. Ansökan ska göras inom en månad från borgenärernas beslut om arvodet och ersättningen. Här tillämpas inte bestämmelserna om klander av borgenärernas beslut enligt 15 kap. 11 § och 12 § i konkurslagen, och därför förutsätts inte en till exempel en separat anmälan om missnöje.

Boförvaltaren kan ta ut det arvode som borgenärerna bestämt, även om beslutet inte har vunnit laga kraft, om borgenärerna inte beslutar något annat.

9.4 Redogörelse för uttagna arvoden, förskott på arvoden och kostnader för utkontraktering

Boförvaltaren ska i årsredogörelsen, slutredovisningen och i samband med att arvodet fastställs ge borgenärerna och domstolen en redogörelse för de totala beloppen på uttagna arvoden och förskott på arvoden grupperat enligt följande: I skedet, II skedet, separata åtgärder, det sammanräknade beloppet av dessa samt en specificerad redogörelse för realiserade och planerade utkontrakteringskostnader.

10 UTREDNING I EFTERSKOTT

Enligt 19 kap. 1.2 § 2 i konkurslagen kan ett konkursbo avslutas även om boet delvis är outrett. Vid det avslutande sammanträdet ska det fattas ett beslut om det arvode som ska betalas för åtgärder efter avslutandet av boet eller om grunderna för arvodet. För detta arvode kan en reservering göras i slutredovisningen. Om reserveringen i någon utsträckning inte används, redovisar boförvaltaren de oanvända medlen till borgenärerna efter att uppdraget upphört. Om medlens obetydliga belopp, antalet borgenärer och utdelningskostnaderna gör de oändamålsenligt att dela ut medlen till borgenärerna, ska dessa betalas till staten.

En boförvaltare som efter att konkursen avslutats blir tvungen att vidta sådana utredningsåtgärder i efterskott som avses i 19 kap. 9 § i konkurslagen, därför att nya medel eller ansvar uppdagas, har rätt att av boets medel få skälig ersättning för dessa. Den timtaxa som i boet använts till grund för det åtgärdsbaserade boförvaltningsarvodet i boet ska ses som en rimlig ersättning. För fastställande eller uttag av ersättning fordras inte beslut av borgenärerna, om utredningen i efterhand endast har omfattat till exempel anspråkslösa åtgärder för mottagning och utdelning av penningmedel. Det boförvaltarvode som tas ut för en omfattande utredning i efterskott ska styrkas med ett beslut av borgenärerna vid ett borgenärssammanträde eller i ett annat beslutsförfarande.

Helsingfors, den 30 oktober 2019.

Hannele Piisi
vice ordförande

Marina Vatanen
sekreterare